

Nezih Fıratlı bundan 8 ay önce İstanbul Arkeoloji Müzelerine müdür olarak atandığında biz meslektaşları ve dostları çok memnun olmuş ve ondan Arkeoloji Müzelerinin yararına pek çok işler bekliyorduk. Bunu beklemekte haklıydık, çünkü Nezih mesleğini ve müzesini uğruna canını verecek kadar seviyordu. Bu sevgiye bilgi, tecrübe, görgü, tükenmez enerji ve yılmaz çalışma gücü de binlerce büyük işler başaracağına da kuşku yoktu.

Nezih'in çalışmalarını ve kendi kendini yetiştirmesini İstanbul Arkeoloji Müzelerine asistan olarak atandığı 1946 yılından buyana yakından izlemek fırsatına sahip bulunuyorum. Ozaman Arkeoloji Müzelerinin Müdürü babam Aziz Ogan genç asistanından her vesileyle över ve ileride iyi bir müzeci olarak yetişeceğinden sözederdi.

İstanbul ^{ve} çevresinin bitmez tükenmez antik eser kaçakçılığı, inşaat dolayısıyla anıtların tahribi, rastlantı buluntuları gibi problemlerini hepimiz biliriz. Babam genç ve erkekleman olarak Nezih'i durmadan bu tür olguları izlemekle görevlendirir, hem de ona fazla yükleniyoruz diye üzülürdü. Kısa zaman içinde aralarında tüm güçlükleri yenecek sevgi ve saygı bağları kurulmuştu. Bu bağlar hiç bir zaman kopmamıştı, Ölüm döşeginde Nezih'in yanındaki arkadaşlarına son sözleri arasında bir kaç kez tekrarladığı ve herkese duyurulmasını istediği cümlesini sizlere iletmekle son bir arzusunu yerine getirmegi bir ödev sayıyorum. "Ben Aziz Ogan'ın sayesinde Müzede ayakta durabildim ve bugünkü durumuma ulaşabildim, ona çok şey borçluyum". Bu sözleri onun bir çok meziyetleri yanı sıra kadirşinaslığını da simgelemektedir.

Nezih, eski eserlere duyduğu sonsuz ilgi ve sevgisinden kaynaklanarak bu ağır ve yorucu işleri hiç gocunmadan yapıyor, hem de bu çabalarını meslek açısından da değerlendiriyordu. Kısa zamanda İstanbul ve çevresindeki eski eserleri en iyi tanıyanlardan biri olmuştu. Bu tür uğraşlarını meslektaşlarına duyurmayı da bir görev bilmişti. Sayısız makaleleri bu tutkusunu kanıtlar.

Kendisiyle İstanbul çevresi ve Anadoluda bazı gezilerimiz oldu. Her defasında hiç kimsenin dikkatini çekmemiş en ufak bir kalıntıya bile ilgisi ve hakkında bilgi edinmiş olması hayranlığımı uyandırır.

Nezih gece-gündüz, uzak-yakın demez her tür vasıtaya atlıyarak Anadolunun dört bucağını gezer eski eserleri tanımaya ve meslektaşlarının yaptıkları kazılar hakkında bilgi edinmeye çalışırdı. Zamanla yapıtları bir bakışta kavramaya ve değerlendirmeye alışıklık kazanmış buarada arkeologlar için pek önemli olan göz terbiyesi de rafine bir düzeye varmıştı.

Nezih asistanlığının ilk yıllarından buyana İstanbul Arkeoloji Müzelerinin kolleksiyonlarını zenginleştirmeye bir amaç bilmiştir. 1946 -1950 yıllarında bayazitte Nekropol'de Edebiyat Fakültesinin temel kazılarında rastlanan mezar taşlarını ve lahitleri meydana çıkararak Müzeye getirmiştir. Trakya ve Kocaeli yarımadasında (Vize, Marmara Ereğlisi, İzmit, İznik, Bolu, Akyazı'da yaptığı kurtarma kazıları sonucu Müzeye bir hayli eser kazandırmıştır.

Nezih Fıratlı hocası Ord. Prof. Ekrem Akurgal'in 1950-1955 yılları arasında yaptığı Ayzikos, Ergili-Daskyleion, Çandarlı-Pitane kazılarına da katılmıştır. Bu kazılar sonunda ~~Mixa~~ Çandarlı zengin buluntuları da Müzeye maledilmiştir.

Bu yoğun çalışmalarını sırasında Edebiyat Fakültesi Arkeoloji kürsüsünün ders, seminer ve arkeolojik gezilerine katılarak hem bilgisini arttırmış hem de Üniversite ile iyi ilişkiler kurmuştur. 1962 de Ord. Prof. Arif Müfid Mansel'in yanında yönettiği "Byzantion Greco-Romein mezar stelleri üzerine hazırladığı tezle doktorasını verdi. Tezi Fransızca olarak İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsü tarafından yayınlanmıştır. Doktorasını verdikten sonra Nezih'in Bizans sanatı araştırmalarına yöneldiğini görüyoruz. 1962/63 yılında Dumbarton Oaks kurumunda incelemelerde bulunmak üzere Amerkiya davet edilmiştir.

1964 -68 yılları arasında Saraçhane (Ex St. Polyeuktos kilisesi) kazısına katılmış, buarada bulunan bir ~~ayak~~ ayak fragmanının haçlılar seferi sırasında İstanbuldan Venediğe götürülen Tetrakh figürlerinden birine ilişkin olduğunu keşfetmiştir. Ex

1971 -78 Marmara Adası Saraylar köyü kazısını, 1976 da Madıköy Nekropol kazısını yönetmiş , 1968-73 yıllarında İstanbul Arkeoloji ek inşaatının kazılarını takip etmiştir. 1966 yılından buyana Selçuklerde Pizans kiliseleri yönetmektedir. ^{Bazı} ~~bu~~ kazılarına öğrencilerimizi de almakla eğitimlerine katkıda bulunmuştur. Öğrencilerimizin Müze ile ilgili çalışmalarında daima onlara kolaylık göstermiş ve onlardan yardımlarını esirgememiştir. Esasen kendisi bir misyoner gibi yerli ve yabancı tüm meslektaşlarına yardımcı bir amaç bilirdi. Onların araştırmalarına yardımla Arkeoloji bilimine hizmet ettiğini kavramış bir meslektaşımızdı. Kendisini erken kaybetmekten duyduğumuz acımız büyüktür. Bir tesellimiz Müze arkadaşlarımızın onu örnek ~~olarak~~ alıp aynı heyecan ve şevkle çalışacaklarına inancımızdır.

Dr. NEZİH FIRATLI

1921 — 1979

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0800204